

WHITE PAPER

Borgensansvar – Vad är det?

Detta white paper handlar om borgensansvar — vad innebär det egentligen och vilka risker finns?

När du läst igenom dokumentet hittar du fler mallar på samma tema i DokuMeras dokumentmallsbas under:

Alla mallar > Finans > Lån och säkerhet > Borgen

**www.dokumera.se
info@dokumera.se**

BORGENSANSVAR

Borgen – en form av säkerhet

När en person eller ett företag avser att låna pengar kräver utlånaren i regel någon form av säkerhet. Det finns flera olika typer av säkerhetsrätter, och vilken typ som krävs beror framför allt på lånets storlek, dess risker och vad lånet är avsett att användas till.

Realsäkerhet är en vanlig form av säkerhet. Denna form innebär att vissa tillgångar pantsätts som säkerhet för ett lån. Ett exempel på detta är pantbrev som fungerar som säkerhet vid köp av en fastighet. Borgen är en annan typ av säkerhet, vilken är personell till sin karaktär. Det är innebörden och riskerna med borgen som säkerhetsform som ska beskrivas i denna promemoria.

3

Vad innebär ett borgensåtagande?

Ett borgensåtagande innebär att borgensmannen (inte att blanda samman med borgenär, se nedan) svarar för gäldenärens skyldighet att betala ett penningbelopp. Syftet med borgensåtagandet är att ställa en form av säkerhet för gäldenärens förpliktelse mot borgenären. Om det visar sig att gäldenären inte kan betala sin skuld till borgenären kan borgenären i stället välja att kräva borgensmannen på betalning. Borgensmannen har således åtagit sig skyldigheten att betala för en annan persons räkning för det fall denne person inte betalar.

Såväl privatpersoner som företag kan gå i borgen. Borgensavtalet träffas mellan borgenären och borgensmannen. Gäldenären däremot står utanför själva borgensavtalet, även om denne naturligtvis är primärt betalningsskyldig. De olika begreppen kan förklaras så här:

Borgenär – Den som lånar ut pengar.

Gäldenär – Den som lånar pengar.

Borgensman – Den som går i borgen, dvs. den som åtar sig att betala gäldenärens skuld om gäldenären själv inte betalar.

Hur ingås ett borgensavtal?

Ett borgensavtal ingås i regel genom att borgensmannen påtecknar en så kallad borgensmening på det skuldebrev eller den lånehandling som gäldenären utfärdat. En borgensmening kan exempelvis lyda så här: "För gäldenärens förpliktelser enligt denna lånehandling tecknas härigenom borgen såsom för egen skuld."

Det finns inte något hinder mot att borgensåtagandet undertecknas i ett separat dokument, dvs. som är fristående från gäldenärens skuldebrev eller lånehandling.

Två typer av borgensåtaganden: enkel borgen och proprieborgen

De vanligaste typerna av borgensåtaganden är enkel borgen samt proprieborgen. Den lagstiftning som finns gällande borgensåtaganden är knapphändig, men några få bestämmelser finns i handelsbalken.

Enkel borgen

Enkel borgen är mycket ovanligt förekommande i det praktiska rättslivet. Borgensmannen har ett subsidiärt ansvar och kan endast krävas på det gäldenären "ej själv gälda gitter", dvs. det belopp som gäldenären inte kan betala. Det innebär att borgenären är skyldig att först kräva gäldenären på betalning. En förutsättning för att borgensmannen ska kunna krävas är dock att:

- gäldenären håller sig undan, antingen sig själv eller sin utmättningsbara egendom,
- prognosen för utdelning i gäldenärens konkurs är dålig, eller
- försök till utmätning av gäldenärens egendom har skett utan framgång.

Det innebär att borgensmannen kan krävas på betalning först när borgenären kan visa att gäldenären faktiskt saknar medel för att reglera sin skuld. Det är av denna anledning som borgenärer sällan accepterar enkla borgensåtaganden.

Proprieborgen

Proprieborgen är den vanligaste formen av borgensansvar. Borgensmannen svarar "såsom för egen skuld", vilket innebär att borgenären kan välja vem av gäldenären och borgensmannen som ska betala skulden. Om det finns flera borgensmän har borgenären rätt att kräva vilken borgensman som helst på hela skulden, om inte annat har avtalats parterna emellan.

Det krävs således inte att borgenären först försöker utkräva gäldenären på betalning. Om borgenären är professionell kreditgivare eller om det är fråga om en konsumentkredit kan det dock strida mot god kreditgivningssed och god inkassosed att först kräva borgensmannen på betalning, såtillvida inte gäldenären är i betalningsdröjsmål.

En förutsättning för att borgenären ska kunna kräva gäldenären eller borgensmannen på betalning är att fordringen som ska betalas är förfallen, dvs. att den sista betalningsdagen har inträtt.

Borgensåtagandets omfattning

Genom borgensåtagandet åtar sig borgensmannen att betala den skuld som gäldenären underlåter att betala. Det innebär att borgensmannens betalningsansvar aldrig kan överstiga gäldenärens. Det kan även uttryckas så att borgensmannens ansvar är accessoriskt i förhållande till gäldenärens ansvar. Det innebär att om gäldenärens förpliktelse upphör, till exempel genom betalning, eftergift eller preskription, så upphör även borgensmannens ansvar. Borgenären måste därför vara medveten om att de rättsliga åtgärder som vidtas mot

gäldenären också kan påverka borgenären och dennes möjligheter att kräva borgensmannen på betalning.

Om det finns flera borgensmän är det av stor betydelse att dessa behandlas på samma sätt av borgenären. Om borgenären, utan övriga borgensmäns samtycke, befriar någon borgensman från betalningsansvar kommer det resultera i att det solidariska ansvaret upphör. Det innebär att borgenären inte längre kan kräva vilken som helst av borgensmännen på full betalning. Varje borgensman svarar då endast för sin andel av åtagandet.

Borgensåtagandets risker – att tänka på:

- Ett borgensåtagande medför ekonomiska risker. Se därför till att skaffa dig kunskap om borgensåtagandets innebörd och risker.
- Se över din ekonomi. Du bör ha tillgångar som inte bara täcker din egen ekonomi, utan även omfattningen av borgensåtagandet för det fall det aktualiseras. Om du saknar likvida medel kan du behöva sälja dina tillgångar för att kunna betala gäldenärens skuld.
- Försök att begränsa åtagandet. Borgensåtagandet kan vara beloppsbegränsat och tidsbegränsat samt omfatta endast vissa typer av skulder. Undvik därför att teckna en generell borgen, dvs. en sådan typ av borgen som omfattar gäldenärens samtliga skulder. Det kan också vara klokt att begränsa åtagandet till att inte gälla annat än huvudskulden, t.ex. räntor och avgifter.
- Ett borgensåtagande går inte att säga upp, om det inte finns särskilda villkor i skuldebrevet eller lånehandlingen som medger detta. Försök därför att införa klausuler som under vissa förutsättningar medger uppsägning av borgensåtagandet. Det kan vara fråga om att borgensmannen befrias från sitt åtagande om en annan borgensman ställer upp eller annan godtagbar säkerhet kan ställas.
- Om det finns flera borgensmän kan det vara klokt att komma överens om att varje borgensman endast svarar för en viss andel av skulden, och inte att var och en av borgensmännen svarar för hela skulden.

Den som avser att gå i borgen måste vara beredd på att den framtida ekonomin kan förändras. Om borgensåtagandet då infrias kan det försämra borgensmannens kreditvärdighet och i förlängningen även dennes möjligheter att själv beviljas lån.

Om DokuMera

Hos alla företag — stora som små — finns möjligheten att arbeta effektivare genom att använda sig av färdiga mallar. Avancerade dokument är tidsödande att upprätta samtidigt som de kräver expertkunskap för framtagandet. Och som vi alla vet: Experter kostar pengar — mycket pengar.

DokuMera är ett B2B-företag som hjälper människor i svenska företag till en lönsammare och bekvämare tillvaro genom att tillhandahålla digitala dokument via internet. Tillsammans med sakkunniga experter har vi under åren tagit fram tusentals mallar för bland annat juridiska och ekonomiska dokument som säljs både via e-handel och genom personlig försäljning.

Under åren har DokuMera utvecklat Sveriges största databas av digitala, exempelbaserade dokumentmallar, riktade mot företag och organisationer. Produkterna laddas enkelt ned från Internet av våra kunder — företag och organisationer — och kan köpas styckvis eller genom att teckna ett årsabonnemang.

www.dokumera.se

info@dokumera.se